

ELS ESTANYS DE LA CONCA DE LA TORDERA

Joan Borrell i
Maribel Marin

Tota la conca de la Tordera havia tingut una importància indubtable pel que fa a zones humides. Actualment, però no en resten més que petits llocs escadussers i en franc perill de desaparèixer del tot si no es prenen, d'una manera contundent, les mesures necessàries per a llur protecció.

Sembla ésser que a Catalunya el procés de dessecament dels estanys i aiguamolls es va iniciar el segle XII a l'Alt Empordà, concretament a l'estany de Cutzac. Les notícies del primer intent de desguàs de l'estany de Sils, pertanyent a la conca de la Tordera, les tenim el segle XIII. Fou obra del vescomte de Cabrera, que obtenia el delme de tots els peixos pescats en aquelles aigües, segons s'extreu d'un document trobat a l'arxiu dels ducs de Medinaceli i vescomtes de Cabrera. Per a l'obtenció de novals (noves terres) es van dessecar 700 Ha. Des de llavors fins el 1845, quan es va fer el dessecament definitiu, tot va ser un estira i aflixa, una lluita contínua entre les terres de conreu i les aigües estancades (vegeu requadre i nota a peu de pàgina).

Hem de suposar doncs, que fou llavors quan d'una manera més definitiva es va incidir també en les zones humides de tota aquesta conca.

FOTO: Arxiu Secció de Ciències Naturals

Estany d'en Torrent (Tordera).

Com a nota curiosa voldríem assenyalar que l'estany de Sils és el marc on s'originà la llegenda d'en Pere Botera. A l'inici d'aquesta història s'hi troba en Pere Porter, un boter de la comarca i personatge històric de l'existència del qual se'n té constància escrita i documentada. Un dia que passava a la vora de l'estany s'hi va trobar un misteriós cavaller que, havent-lo convidat a pujar dalt del seu cavall i un cop en Pere Porter, o Pere Botera, s'hi va haver enfilat, va fer que tots dos s'enfoncessin en les aigües de l'estany, fent camí cap a l'infern on varen poder veure les famoses calderes.

A Tordera tenim relíctes d'aquestes zones humides: l'estany d'en Torrent, els estanys de cal Raba, els prats d'en Gay, i d'altres més reduïts quant a extensió però que, en conjunt, formen una xarxa d'aiguamolls de vital importància biològica.

Cronologia del dessecament de l'estany de Sils, pertanyent a la conca de la Tordera.

- 1.247 El vescomte de Cabrera desseca unes 700 Ha.
- 1.322 Inundació, avinguda impetuosa.
- 1.362 Ja no està inundat tot l'estany.
- 1.385 11 masos del veïnat de Rovirola encara resten incomunicats amb Maçanet.
- 1.574 Obstrucció del canal de desguàs de la Vall Madral.
Nova inundació de proporcions extraordinàries, segons Roig i Jalpí per culpa dels administradors del marquès d'Aitona.
- 1.579 Aiguats.
- 1.599 Aiguats.
- 1.600 Aiguats.
- 1.617 Aiguats.
- 1.627 Veïns de Sils demanen portar a terme ells mateixos el dessecament, reportant les despeses. Guerra.
- 1.654 Novament es refan dics, però s'aconsegueix poca cosa.
- 1.678 Aiguat molt fort.
- 1.703 Nou intent de dessecament a càrrec de Guillem Ramon V de Montcada, vescomte de Cabrera, amb el suport d'un enginyer francès.
- 1.732 Nou aiguat per un desbordament de l'Onyar, etc. A Blanes 15 cases inundades i a Malgrat 7.
- 1.762 Nou intent de dessecament a càrrec del duc de Medinaceli i vescomte de Cabrera, Pere Alcántara Fernández de Córdoba.
- 1.767/1.768 Desguàs bastant estable.
- 1.840 Inundació forta. Sobreiximent de la riera de Santa Coloma que provoca una inundació de 1.400 vessanes, cosa que implica grans males i una disminució de la població molt considerable.
- 1.844 Veïns demanen a la reina que el duc de Medinaceli porti a terme el dessecament i li diuen que si el duc no ho vol fer, ells se'n faran càrrec amb totes les despeses, però ja no li pagaran la contribució per unes terres que no els eren productives.
- 1.845 Desguàs definitiu i impediment de noves inundacions.

BIBLIOGRAFIA

MARQUÈS I CASANOVAS, Jaume. 1983. *Maçanet de la Selva*.